

AGHAGH UNIVERSITY OF SCIENCE
AND TECHNOLOGY

Nazwa modułu: Historia i teorie sztuki

Rok akademicki: 2012/2013 Kod: HKL-1-203-s Punkty ECTS: 5

Wydział: Humanistyczny

Kierunek: Kulturoznawstwo Specjalność: —

Poziom studiów: Studia I stopnia Forma i tryb studiów: Stacjonarne

Język wykładowy: Polski Profil kształcenia: Ogólnoakademicki (A) Semestr: 2

Strona www: <http://www.wh.agh.edu.pl/main/pl/programy-zajec-i-sylabusy>

Osoba odpowiedzialna: prof. nadzw. dr hab. Dębicki Jacek (jackdeb@autocom.pl)

Osoby prowadzące:

Opis efektów kształcenia dla modułu zajęć

Kod EKM	Student, który zaliczył moduł zajęć wie/umie/potrafi	Powiązania z EKK	Sposób weryfikacji efektów kształcenia (forma zaliczeń)
Wiedza			
M_W001	1. Zna podstawowe pojęcia z zakresu historii sztuki.	KL1A_W03	Egzamin, Kolokwium
M_W002	2. Zna ogólnie procesy kształtowania się historycznych form artystycznych.	KL1A_W04, KL1A_W18	Egzamin, Kolokwium
M_W003	3. Zna chronologię głównych epok artystycznych w historii sztuki europejskiej.	KL1A_W04, KL1A_W20	Egzamin, Kolokwium
M_W004	4. Zna reprezentacyjne dla głównych epok artystycznych dzieła sztuki i wybitnych artystów.	KL1A_W04, KL1A_W18, KL1A_W20	Egzamin, Kolokwium
M_W005	5. Zna i rozumie pojęcie stylu w podstawowym zakresie.	KL1A_W04, KL1A_W20	Egzamin
M_W006	6. Zna i rozumie znaczenie oraz rolę sztuki w procesie kształtowania się kultury.	KL1A_W08, KL1A_W24	Egzamin, Kolokwium
Umiejętności			
M_U001	1. Zna podstawowe pojęcia z zakresu historii sztuki i potrafi je odnieść do właściwych zjawisk artystycznych.	KL1A_U05	Egzamin, Kolokwium

M_U002	2. Potrafi wyjaśnić i uzasadnić podstawowe procesy decydujące o kształtowaniu się epok artystycznych w historii sztuki.	KL1A_U01	Egzamin
M_U003	3. Potrafi scharakteryzować i wykazać odmienną formą głównych epok artystycznych w historii sztuki europejskiej.	KL1A_U15	Egzamin, Kolokwium
M_U004	4. Potrafi wyjaśnić, jakie znaczenie dla danej epoki mają wybitne dzieła sztuki europejskiej.	KL1A_U04	Egzamin, Kolokwium
M_U005	5. Potrafi scharakteryzować i rozróżnić podstawowe pojęcia stylowe.	KL1A_U05	Egzamin, Kolokwium
M_U006	6. Potrafi wykorzystać wiedzę z zakresu historii sztuki do interpretacji zjawisk ogólnokulturowych.	KL1A_U03, KL1A_U04	Egzamin, Kolokwium
Kompetencje społeczne			
M_K001	Zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego doskonalenia się i rozwoju zawodowego.		Egzamin, Kolokwium
M_K002	Organizuje własną pracę i ocenia stopień jej zaawansowania.	KL1A_K05	Egzamin, Kolokwium
M_K003	Ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy, świata.	KL1A_K08	Egzamin

Matryca efektów kształcenia w odniesieniu do form zajęć

Kod EKM	Student, który zaliczył moduł zajęć wie/umie/potrafi	Forma zajęć										
		Wykład	Ćwiczenia audytoryjne	Ćwiczenia laboratoryjne	Ćwiczenia projektowe	Konwersatorium	Zajęcia seminaryjne	Zajęcia praktyczne	Zajęcia terenowe	Zajęcia warsztatowe	Inne	E-learning
Wiedza												
M_W001	1. Zna podstawowe pojęcia z zakresu historii sztuki.	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_W002	2. Zna ogólnie procesy kształtowania się historycznych form artystycznych.	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_W003	3. Zna chronologię głównych epok artystycznych w historii sztuki europejskiej.	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_W004	4. Zna reprezentacyjne dla głównych epok artystycznych dzieła sztuki i wybitnych artystów.	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_W005	5. Zna i rozumie pojęcie stylu w podstawowym zakresie.	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

M_W006	6. Zna i rozumie znaczenie oraz rolę sztuki w procesie kształtowania się kultury.	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Umiejętności												
M_U001	1. Zna podstawowe pojęcia z zakresu historii sztuki i potrafi je odnieść do właściwych zjawisk artystycznych.	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_U002	2. Potrafi wyjaśnić i uzasadnić podstawowe procesy decydujące o kształtowaniu się epok artystycznych w historii sztuki.	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_U003	3. Potrafi scharakteryzować i wykazać odmienną formą głównych epok artystycznych w historii sztuki europejskiej.	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_U004	4. Potrafi wyjaśnić, jakie znaczenie dla danej epoki mają wybitne dzieła sztuki europejskiej.	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_U005	5. Potrafi scharakteryzować i rozróżnić podstawowe pojęcia stylowe.	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_U006	6. Potrafi wykorzystać wiedzę z zakresu historii sztuki do interpretacji zjawisk ogólnokulturowych.	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kompetencje społeczne												
M_K001	Zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju zawodowego.	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_K002	Organizuje własną pracę i ocenia stopień jej zaawansowania.	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_K003	Ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy, świata.	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Treść modułu zajęć (program wykładów i pozostałych zajęć)

Wykład

Historia i teorie sztuki

Celem wykładów z HISTORII I TEORII SZTUKI jest przedstawienie ogólnych dziejów sztuki europejskiej, jej podziału na epoki historyczne z uwzględnieniem chronologii jej dziejów. Zostanie omówiona również specyfika formalnystylistyczna poszczególnych epok historycznych oraz reprezentatywne dla tych epok dzieła sztuki jak również najwybitniejsi artyści. W trakcie wykładów zostanie również położony akcent na dzieje

sztuki współczesnej, podstawową terminologię historycznoartystyczną oraz przedstawi się wybrane teorie o sztuce.

1. Sztuka antyczna:
 - sztuka Egiptu (sztuka sakralna i sepulkralna);
 - sztuka minojska,
 - sztuka grecka:
 - a. okres archaiczny,
 - b. okres klasyczny (sanktuaria na Akropolu w Atenach);
 - c. okres poklasyczny;
 - d. okres hellenistyczny.
 - sztuka rzymska:
 - a. sztuka republiki;
 - b. sztuka cesarstwa rzymskiego;
 - c. sztuka Rzymu (fora cesarskie, Forum Romanum, świątynie, w tym Panteon, łuki triumfalne, Koloseum).
2. Sztuka wczesnochrześcijańska.
3. sztuka średniowieczna:
 - sztuka karolińska,
 - sztuka romańska;
 - sztuka gotycka.
4. Sztuka renesansu i manieryzmu:
 - a. renesans we Włoszech;
 - b. manieryzm we Włoszech;
 - c. Zamek Królewski na Wawelu w okresie renesansu.
5. Sztuka baroku i rokoka:
 - a. barok rzymski;
 - b. założenie pałacowo-ogrodowe w Wersalu;
 - c. sztuka rokoka.
6. Neoklasycyzm.
7. Sztuka XIX wieku:
 - architektura w XIX wieku (historyzm, eklektyzm);
 - główne kierunki w malarstwie XIX wieku (neoklasycyzm, romantyzm, realizm, impresjonizm, neoimpresjonizm, protoekspresjonizm, symbolizm, Paul Cézanne).
8. Sztuka około 1900.
9. Malarstwo początku XX wieku (fowizm, kubizm).
10. Sztuka abstrakcyjna i jej odmiany.
11. Sztuka XX wieku.
12. Wybrane teorie o sztuce.

Ćwiczenia audytoryjne

Historia i teorie sztuki - ćwiczenia

Celem ćwiczeń jest omówienie podstawowych sposobów kodowania znaczeń przy pomocy przekazu wizualnego, uwrażliwienie uczestników na różnorodne funkcje oraz zmienny zakres pojęcia sztuki. Wiedza zdobyta przez słuchaczy ma dać im możliwość sprawnego uchwycenia przemian jakim podlega współczesna ikonosfera.

Cykl rozpoczniemy od próby uporządkowania mechanizmów komunikacji wizualnej w sztuce współczesnej omawiając w szczególności nowe formy wypowiedzi artystycznej oraz jej społeczne role. Tak naszkicowana współczesność stanowić będzie dla nas punkt odniesienia w studiach szczegółowych. W tej części kursu pomówimy więc o historii uwarunkowań społecznych rozwoju sztuki, o powstaniu nowożytnych rynków sztuki, o sztuce tworzonej w warunkach cechowych, o historii kopii i oryginału, o akademiach artystycznych, o specyfice sztuki będącej narzędziem propagandy

politycznej i ekspresji przekonań religijnych. Wspomnimy też o wpływie jaki na rozwój przekazu wizualnego wywarło kolekcjonerstwo, powstanie muzeów i wreszcie samej historii sztuki jako dziedziny badań.

Osobne zajęcia poświęcimy podstawowym zagadnieniom z zakresu teorii przekazu wizualnego (M. Porębski) oraz metodom interpretacji dzieła sztuki (E. Panofsky, J. Białostocki).

W czasie spotkań praca grupy polegać będzie na omówieniu przeczytanych uprzednio tekstów źródłowych oraz analizie prezentowanych podczas zajęć dzieł.

Scenariusz ramowy zajęć:

W czasie spotkań planowane są omówienia zagadnień szczegółowych przeprowadzone na podstawie zadanych wcześniej opracowań, tekstów źródłowych oraz przykładów dzieł sztuki. Uzupełniać je będą krótkie dyskusje które mają na celu pokierowanie uczestników w stronę obserwacji współczesnych zjawisk związanych z komunikacją wizualną i teorią sztuki oraz przeprowadzone wspólnie analizy wybranych dzieł sztuki ilustrujących omawianą problematykę.

Tematy ćwiczeń:

1. Narodziny współczesności – o sztuce awangardy, nowy język sztuki – abstrakcja, dematerializacja dzieła sztuki (dzieła sztuki – konceptualizm, sztuka jako narzędzie komunikacji społecznej)
2. Zmienne kody komunikowania wizualnego – znak, alegoria, symbol, zmienne zakresy oraz sposoby kodowania znaczeń w sztukach wizualnych
3. Przekaz werbalny a ikonosfera – potencjał komunikacyjny obrazów
4. Jak badać przekaz wizualny? Metoda analizy ikonologicznej Erwina Panofsky'ego.
5. Jedność i pluralizm piękna – o kanonie w historii sztuki.
6. Malarstwo, rzeźba i architektura jako rzemiosła – rozwój sztuk wizualnych w warunkach cechowych, kopiowanie i status kopii w historii sztuki.
7. Uwarunkowania ekonomiczne działań artystycznych.
8. Akademia jako instytucja kształcenia artystycznego.
9. Sztuka pod kontrolą ideologii na przykładzie komunistycznej Rosji i faszystowskich Niemiec.
10. Sztuka jako ekspresja wierzeń religijnych. (wybrane zagadnienia).
11. O tym jak historia sztuki zmieniła sztukę.
12. Kolekcjonerstwo i muzealnictwo jako czynniki kształtujące ikonosferę.

Sposób obliczania oceny końcowej

Na ocenę końcową złożą się ocena z egzaminu oraz ocena z ćwiczeń.

Na ocenę ćwiczeń składają się wyniki z dwóch kolokwii częściowych (średnia ocen z kolokwii częściowych).

Wymagania wstępne i dodatkowe

Od studentów jest wymagana wstępna wiedza o sztuce na poziomie wiedzy wymaganej w liceum ogólnokształcącym o profilu humanistycznym.

Zalecana literatura i pomoce naukowe

Literatura:

- J. Dębicki, F. Faure, D. Grünewald, A. Pimentel, Historia sztuki. Malarstwo – rzeźba – architektura, Warszawa 1998 (Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne) – przekład z języka francuskiego J. Dębicki: J. Dębicki, F. Faure, D. Grünewald, A. Pimentel, Histoire de l'art. Architecture, sculpture et peinture, wydane przez Hachette Livre, Paris 1995 (książka dostępna także w języku niemieckim, włoskim, czeskim, słowackim, słoweńskim, węgierskim).
- J. Kębłowski, Dzieje sztuki polskiej, Warszawa 1987.
- N. Pevsner, Historia architektury europejskiej, Warszawa 1976.

- M. Porębski, *Dzieje sztuki w zarysie*, T. 3: *Wiek XIX i XX*, Warszawa 1988.
- J. Białostocki, *Sztuka cenniejsza niż złoto*, Warszawa 2006 (wiele wcześniejszych wydań).
- *Słownik terminologiczny sztuk pięknych*, Warszawa 1997 (i następne wydania).
- lektury do ćwiczeń:
 - Albrecht 'Dürer, *Pouczenie o mierzeniu cyrklem i linią*, [w:] *Teoretycy, pisarze i artyści o sztuce 1500-1600*, wybrał i opracował J. Białostocki, Warszawa 1985, s. 62-65 [fragmenty zob. załączone teksty źródłowe]
 - Białostocki J., "Barok": styl, epoka, postawa, [w:] *Tenże, Pięć wieków myśli o sztuce*, Warszawa 1976, s. 220-248
 - Eco U., *Teorie sztuki*, [w:] *Tenże, Sztuka i piękno w średniowieczu*, Kraków 1994, s. 153-168.
 - *Historiografia Giorgio Vasariego*, [w:] *Teoretycy, pisarze i artyści o sztuce 1500-1600*, wybrał i opracował J. Białostocki, Warszawa 1994, s. 303-372
 - Michalski S. [oprac.], *Zagadnienia sztuki w pismach reformatorów w Europie północnej*, [w:] *Teoretycy, pisarze i artyści o sztuce 1500-1600*, wybrał i opracował J. Białostocki, Warszawa 1985, 108-130
 - Moles A., *Kicz, czyli sztuka szczęścia*, Warszawa 1978
 - Poprzęcka M., *Akademizm*, Warszawa 1980, s. 21-79 [całość książki zalecana jest jako lektura dodatkowa]
 - Porębski M., *Granica współczesności. Ze studiów nad kształtowaniem się poglądów artystycznych XX wieku*, Ossolineum, Wrocław 1965
 - Porębski M., *Pojęcie stylu w badaniach nad sztuką XIX i XX wieku*, (w:) *tegoż, Sztuka a informacja*, Kraków 1986.
 - *Realism as Figuration* (fragmenty : Lenin, V. I., on proletariat culture, AkhRR, Declaration), [w:] *Art in Theory, 1900-2000. An Anthology of Changing Ideas*, [wyd.] Ch. Harrison, P. Wood, Blackwell Publ. , wyd II, 2004, s. 402-406
 - Rembrandt van Rijn, *Siedem listów do Constantina Huygensa, 1636-1639*, [w:] *Teoretycy, pisarze i artyści o sztuce 1500-1600*, wybrał i opracował J. Białostocki, Warszawa 1994, s. 46-52
 - Rubens P. P., *List do Sir Dudley Carletona*, [w:] *O rozpoznawaniu i wartościowaniu obrazów. Poglądy siedemnastowiecznych pisarzy i amatorów sztuki*, [red.] Z. Ważbiński, Toruń 1975, s. 29-32.
 - *Sztuka i kontrreformacja*, [w:] *Teoretycy, pisarze i artyści o sztuce 1500-1600*, wybrał i opracował J. Białostocki, Warszawa 1985, 390-430
 - Winckelmann J. J., *Myśli o naśladowaniu greckich rzeźb i malowideł*, w: *Teoretycy, artyści i krytycy o sztuce, 1700-1870*, red. E. Grabska i M. Poprzęcka, Warszawa 1974
 - *Witruwiusz, O architekturze ksiąg dziesięć, Księga III, rozdział I*, [w:] *Myśliciele, kronikarze i artyści o sztuce, od starożytności do 1500 roku* [oprac.] J. Białostocki, Gdańsk 2001, s. 59-60
 - Zgórniak M., *O historyzmie w malarstwie XIX wieku*, "Ikonotheka" 11, 1996, s. 169-186
 - Żygulski Z., *Muzea na świecie: wstęp do muzealnictwa*, Państw. Wydaw. Naukowe 1982, s. 11-79

Publikacje naukowe osób prowadzących zajęcia związane z tematyką modułu

Nie podano dodatkowych publikacji

Informacje dodatkowe

Brak

Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)

Forma aktywności studenta	Obciążenie studenta
Egzamin lub kolokwium zaliczeniowe	4 godz
Samodzielne studiowanie tematyki zajęć	50 godz
Przygotowanie do zajęć	30 godz
Udział w wykładach	30 godz
Udział w ćwiczeniach audytoryjnych	30 godz
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	144 godz
Punkty ECTS za moduł	5 ECTS